

Libro de las actas capitulares del Real Monasterio de Benedictinos Claustrales de Santa María de Amer

El manuscrit 1020 de la Biblioteca de Catalunya

JOSEP BRUGADA I GUTIÉRREZ-RAVÉ
Llicenciat en Filologia Catalana

Quaderns de la Selva, 20

•

Any 2008

p. 213 a 245

• CENTRE D'ESTUDIS SELVATANS •

Introducció

A la Biblioteca Nacional de Catalunya es guarda el manuscrit 1020, el qual pertany a les actes capitulars del monestir de benedictins claustrals de Santa Maria d'Amer dels anys 1785 a 1819. Es tracta d'un únic i gruixut volum manuscrit, enquadernat amb tapes de pergamí reutilitzat i escrit en fulls de paper, en el que trobem escrites en llengua catalana les actes conventuals del monestir d'aquest anys. Se n'ha conservat un volum la procedència del qual es desconeix, però, per tal com es tracta d'un sol manuscrit, tot fa pensar que en el moment de la desamortització del monestir (vers l'any 1835) i posteriorment, juntament amb molts béns, mobles i immobles, el fons de la seva biblioteca i del seu arxiu, acabà dispersat i malbaratat. És el cas de molts altres fons conventuals: «La dispersió de documents, després de 1835, fou important. El nucli principal es concentrà a la delegació d'Hisenda de Girona, d'on passaren a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Algun arribà a aquest dipòsit després d'una estada a la Biblioteca de Catalunya [...] Algun altre degué perdre's pel camí.»¹ La cosa certa és que el manuscrit del nostre interès, es troba custodiat a la biblioteca indicada i molt probablement formà part d'un lot de manuscrits i llibres de vell que, tal i com afirmava i es lamentava Josep M. Marquès, es dispersaren pel camí.

El volum que editem i estudiem porta un títol o *incipit* en llengua castellana que diu: *Libro de las actas capitulares del Real Monasterio de Benedictinos Claustrales de Santa María de Amer*. Es tracta d'un únic manuscrit consignat per diverses mans; la dels respectius monjos que exerciren el càrrec de secretaris del convent. Segons el període històric, escriviren en el català típic del segle XVIII, amb els seus inevitables castellanismes, i algun cop directament en castellà. També hi apareixen fragments i locucions llatines, fruit dels ancestrals costums lingüístics de la vida monacal.

El manuscrit és molt interessant perquè, tot i ser de finals del segle XVIII, ens dóna una idea de les consuetuds capitulars antigues, les quals sens dubte van existir en la vida quotidiana dels monjos del monestir benedictí de Santa Maria d'Amer des de l'edat mitjana. Notem, a més, que s'han conservat pocs llibres sobre l'activitat capitular dels monestirs catalans.²

En el llibre de la vila d'Amer tenim citats i registrats els càrrecs que regien el monestir. En primer terme, la figura de l'abat i, en segon terme, en absència de l'abat, la figura del prior, càrrec generalitzat des del segle XI amb aquest nom que deriva del mot llatí *prepositus* 'el primer, el prior', tal com preveia la Regla de Sant Benet: «El prior, però, que compleixi amb respecte allò que el seu abat li hagi encomanat i no faci res contra el valor o la disposició de l'abat, perquè,

1. Esteve PRUENCA; Josep M. MARQUÈS [cur.]. *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*, 1. Barcelona: Fundació Noguera, 1995, p. 9. (Diplomatari; 7). També, Francisco SIMON SEGURA. *Contribución al estudio de la desamortización en Espanya, la desamortización de Mendizábal en la provincia de Gerona*. Madrid: Tall. gráf. de Ediciones Castilla, 1969.

2. José Mª CUYÁS TOLOSA. *Llibre V dels actes capitulars dels anys 1752 a 1832 del Monastir de Sant Geronim de la Murtra*. Badalona: [s. n.], 1966.

com més està per damunt dels altres, tant més sol·lícitament li cal observar els preceptes de la Regla.»³ Després del prior, l'altra figura monàstica destacada, i així apareix també en les actes que analitzem, és la figura del *camerarius* 'cambrer', és a dir, l'encarregat del vestuari dels monjos, la *camera fratrum*, i dels proveïments del monestir. En segles més contemporanis, el camerer esdevé l'encarregat de les compres exteriors necessàries del monestir.

Juntament amb aquest càrrec, les actes capitulars d'Amer esmenten la figura del monjo beneficiari peticionari o almoïner. S'esmenta a més la figura del porcionari, (de *portio*, *portionis*), o sigui l'encarregat de la *portio*. S'indicava amb el nom de porcioner el clergue el benefici del qual consistia a rebre una porció de nodriment similar a la que rebien els monjos. En alguns monestirs aquesta figura era la del racioner, o sigui, un clergue secular que ajudava els monjos en la tasca del culte i, a canvi, rebia una porció per al seu sosteniment. Podien ser anomenats *comensals* o *porcioners*. En alguns monestirs italians, eren anomenats porcioners els qui «*portano in tavola le porzioni bell'e fatte*».⁴ Apareix també, en l'activitat del monestir d'Amer, la figura de l'infermer, és a dir, l'encarregat de la sanitat general del monestir o monjo que tenia cura des dels remeis i el guariment de les malalties, fins i tot l'afaitat dels monjos, passant per la higiene general del recinte; tots els aspectes de la infermeria, la *domus infirmatoriü*, estaven sota la seva tutela.

Altres monjos que s'esmenten en les actes capitulars són els monjos beneficiaris; els monjos beneficiaris peticionaris o almoïners, els sagristans majors, els sagristans menors i el vicari perpetu.⁵ Quant a la figura del monjo almoïner, encarregat de distribuir i administrar les almoïnes (en grec, *eleemosyna*) del monestir, val a dir que a Amer el càrrec era instituit des de l'any 1240 i en els textos medievals apareix la mateixa figura amb una altra denominació, la del *piater* / *pieter* o *pietancer*, monjo encarregat o distribuïdor de les dites causes pies (del llatí eclesiàstic *pietantia*).

Un dels trets destacables que es desprèn d'aquest llibre d'actes conventual és justament la prouja per l'activitat notarial característica de les institucions civils i eclesiàstiques dels territoris de la Corona catalanoaragonesa. És a dir, personatges de tota condició, tant civils com eclesiàstics (especialment els conventuals, els monàstics i els catedralicis), tots han tingut històricament la dèria per deixar constància de les transaccions, els problemes o les vicissituds de caràcter legal que s'han suscitat en els negocis de la seva vida. Una mostra, per fer honor a la premissa llatina *post scriptum, scriptum est*, ens la proporciona exemplarment el llibre d'actes del monestir d'Amer que comentem. Els monjos d'Amer maldaven en tot moment per deixar constància legal, *per ius*, dels seus afers, seguint en tot moment una tradició que prové de bell antuvi del dret romà. Segons consta, els

3. SANT BENET. *Regla de Sant Benet: amb glosses per a una relectura de la Regla benedictina*, cap. LXV. Pròleg i glosses de l'abat Cassià M. Just. [Barcelona]: Abadia de Montserrat, 1981.

4. Manlio CORTELAZZO; Paolo ZOLLI. *Dizionario etimologico della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli, 1999. 4 vol. També, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, vol. III. Barcelona: Claret: Generalitat de Catalunya, 2001.

5. Vegeu també, Antonio LINAGE CONDE. *La vida cotidiana de los monjes de la edad media*. Madrid: Editorial Complutense, 2007.

monjos d'Amer tingueren tractes sovintejats amb el notari de Sant Feliu de Pallers, Dr. Narcís Comas, i al segle XVIII, val a dir que hom continuava aquesta tradició secular del notariat.

Del contingut del llibre d'Amer es desprèn que a finals del segle XVIII el monestir encara cobrava el *laudemium* o *laudismia* (del llatí medieval), o sigui el lluïisme, drets sobre la propietat que persones dependents pagaven al monestir, a l'abat, senyor del domini directe, per l'arrendament de terres. Quant a continguts de caràcter econòmic tocant al monestir, en les actes també hi trobem discussions sobre una gran diversitat de qüestions: *a)* els *spolium* 'espolis', és a dir, el dret que els monjos tenien sobre la propietat dels béns d'alguns membres de la comunitat després de la seva mort; *b)* els aranzels; *c)* el pagament de censals als pagesos, als jornalers dependents del monestir; *d)* el *caput breve* 'capbreu', document o llista concisa de béns; *e)* el capbreu de la caixa dels aniversaris; *f)* els desapropis (derivat de *propius*); *g)* la privació de propietat; *h)* altres rendes d'alguns béns dels quals podien gaudir alguns monjos; *i)* donatius de l'abadia al poble, per la venda de la llibreria de l'abat, etc.

L'arxiu i la biblioteca

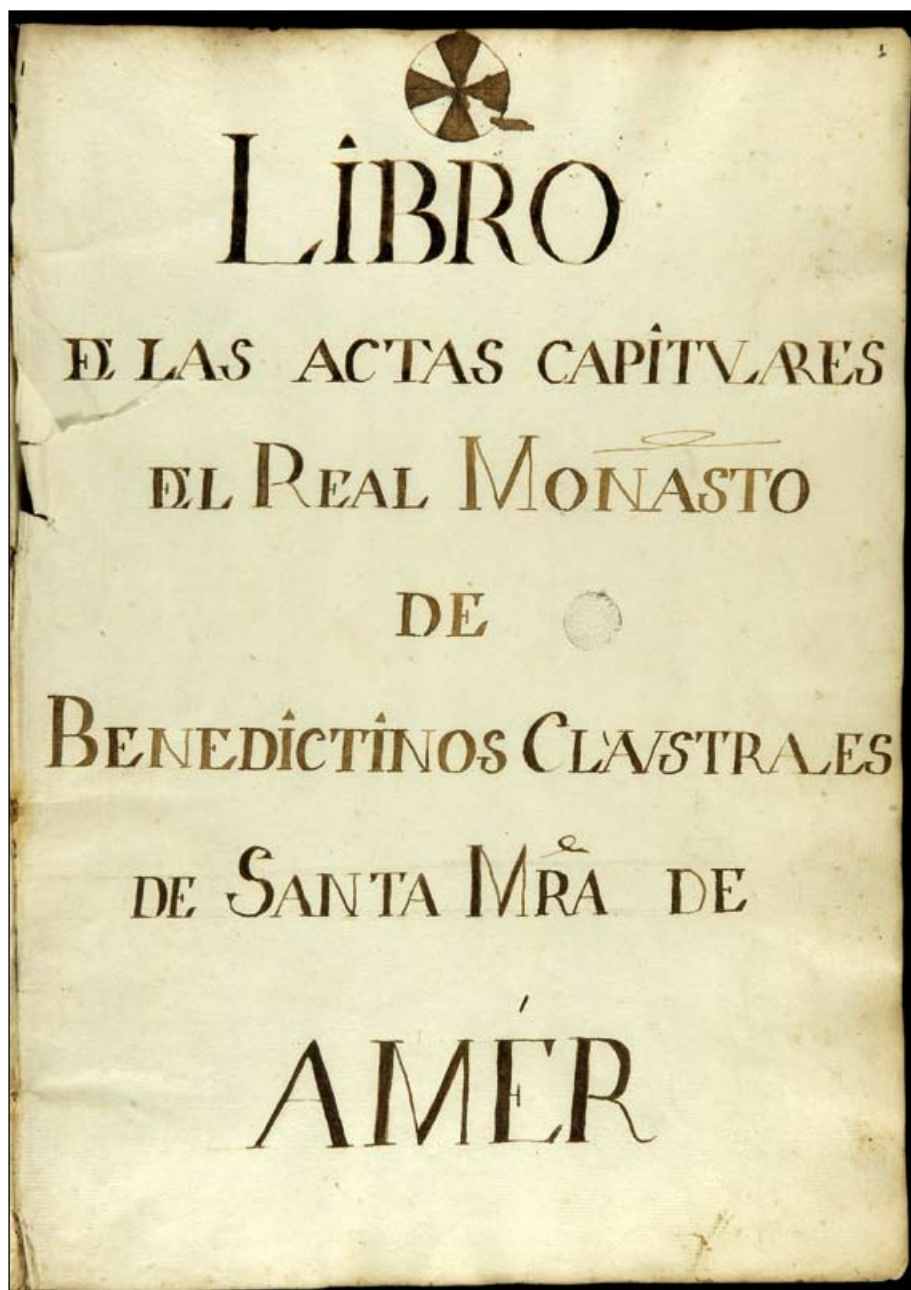
Pel que fa a l'arxiu i a la biblioteca del monestir d'Amer, en les actes capitulars de 1786 hi trobem una intervenció en sessió capitular en la qual es destaca l'advertiment que fa l'abat en el sentit que cap monjo, ni cap altre persona «secular» entri a l'arxiu per copiar o extreure cap document o llibre sense la presència del monjo encarregat de l'arxiu o de la figura del Notari: «[...] fent present dit Sr. Abat los grans inconvenients que resultaban franquejar los papers y demás instrumentos del arxiu, digué que son paper seria, que ningun secular absolutament entràs en lo arxiu no sent present lo Notari, y que est no franqueixés ningun paper, sinó que, sabuda la diada y any de lo que se busca, lo mateix Notari lo llegeisca; en quant empara als monjos, que per tot lo dit bàstia la assistència del arxiver. A lo qual respongueren tots: "Placet".»

A principis del segle XVIII, segons una visita que hi va fer el dominic d'origen aragonès Jaime Villanueva, l'arxiu i la biblioteca del monestir, per bé que modestos, eren rics quant al seu contingut: «*El archivo es pieza muy curiosa, y bien decorada por el abad Don Francisco de Miranda en 1739. El número de sus pergaminos es apreciable y su calidad también; en él estan los que van citados, y otros que han producido buenas noticias de condes, monedas y otras cosas que no hacen papel en esta carta. Precede a esta pieza la biblioteca, pequeña pero con buenos libros de literatura corriente. En resolución, el catálogo de Abades, que voy a dar, hará formar más cabal idea de cuanto va dicho.*»⁶

Una de les notícies que es desprèn del present llibre d'actes és que a finals del segle XVIII l'activitat del monestir es mantenia fidel als principis que l'havien

6. Jaime VILLANUEVA. *Viaje literario a las iglesias de España*. Tomo XIV. Madrid: Imprenta Real, 1850, p. 222.

Manuscrit 1020. Portada del llibre d'actes del monestir d'Amer. Biblioteca de Catalunya. Barcelona

inspirat; la seva vida quotidiana i les seves consuetuds religioses devien d'haver canviat poc respecte de l'edat mitjana i després de la reconstrucció del monestir a causa del fort terratrèmol de l'any 1427: «[...] en l'any 1427 la vostra vila de Amer per divina permissió ab un notable monastir de la orde de Sant Benet per forsa de terratrèmols esderuí [es derruï] e fou del tot demolida.»⁷ Altres notícies sobre l'estat del monestir d'Amer ens les proporcionen alguns dels viatgers que durant aquest segle XVIII passaren per la població, és el cas del funcionari reial i viatger il·lustrat Francisco de Zamora, el qual visità també la població quasi per les mateixes dates en què els monjos prenien nota de les seves deliberacions capitulars. Francisco de Zamora escrivia el 13 de gener de 1790:

«Lo principal que ilustra este pueblo es el monasterio de Benedictinos, fundado en 777, cuya iglesia se mantiene todavía y consiste en una grande nave en medio, sostenida por tres hilas por parte, cada una de las cuales tiene cuatro columnas que sostienen su pesadísima bóveda; y a cada lado hay otra nave más estrecha y más baja, a la cual han añadido después varias obras, de poco mérito, para darle ensanche.

Hoy se venera la reliquia de Santa Feliciano, que es una canilla.

La abadía es bastante rica. La cara mejorada por Azara es bastante buena, y la luneta del monasterio, que ya se halla cerca en parte, será magnífica.

El pan es bueno, y el blanco va a 12 dineros y el moreno a 9. Hay fleca (...) debe haber en este pueblo 12 eclesiásticos, entre monjes i seculares.»⁸

La cosa certa i destacable que podem aduir del present manuscrit és que el monestir, a la fi del segle XVIII, encara tenia organista i, consegüentment, orgue. Les actes capitulars posteriors a les que transcrivim donen explícita referència a la mort, el dia 28 de juliol de 1819, de Josep Roger, monjo beneficiat i «organista resident de est monestir». En data de 19 de novembre de 1819, Joan Marull, organista i diaca de la vila de Palamós, sol·licita, prèvia presentació d'un memorial, la plaça d'organista del monestir d'Amer.

Pel que fa a altres notícies que es desprenen del manuscrit, hem d'assenyalar que l'any 1798 les actes (que tenen uns continguts ben similars als anys transcrits, això és, amb pocs esdeveniments dignes de ser remarcats) s'escriuen en castellà fins a 1800. L'any 1801 es tornen a escriure en català i de 1803 fins a 1815 s'escriuen en castellà. D'ençà de 1817 fins al final, 1819, els textos són en llengua catalana.

7. Privilegi concedit pel rei Joan II a la vila d'Amer, l'1 de maig de 1478, per tal de facilitar el seu desenvolupament. ACA, reg. 3391, f. 157; Rubió, 364-366. Carta dels habitants d'Amer al Rei, no datada. ACA, reg. 3498, f. 43; Fontserè, 149: Carta dels Jurats de Girona, de 25 d'abril de 1427.

8. Francisco de ZAMORA. *Diario de los viajes hechos en Cataluña*. Barcelona: Curial, 1973, p. 301.

Dia 30 de Mayo M. M. de Amer convocó capitol a dont assisti
 xera lo Sr. Camarero & Rosar, lo Sr. Camarero & Arnez, lo Sr.
 Puzo del Camp, lo Sr. Infanzona & Mica, lo Sr. Saorrua anexo
 y R. Felip Memany, y fere present die Sr. Abas los gran
 inconvenientes q. resultaban & franquizar los papezes, y de
 mes instrumentos & anxiu digne q. son paxex sexis, que nin
 gran secular absolutament entras en lo anxiu no sent pre
 sent lo Notari, y que est. no franquizes ningun papez, si
 no q. sabuda, y la diada, y any & lo q. se busta, lo marcos
 Notari ho Negroca; en quant emporio als Monjos que
 per tot lo die bastia la existencia & anxiu, a lo qual
 respongueron cots places.

relativa al
archiu

En lo marzo dia, lo Sr. Prior & el Camp entregó a Capitol
 2000e por fundacio para 12 misas & lotz quiscuna celebra
 donas las q. per la assumpta, y sa octava, y las rectoris qua
 tra in die obitus, advierten q. esta fundacio no tinga loci
 fins verificada sa mesa pues q. en vida se li ha & donas
 lo pensio q. son die, donades las gracia, respongueron
 cots places. Ita est

Fundacio &
12 misas &
lotz

D. Felip Memany Secret.

Nota: Die 1. de Diciembre de 1786. se portó lo Parish a D. Juan de P. Parish, Co-
 qual Camarero de Reys; lo die 2. se le administro la comuniao, y lo die
 3. a los quales a diez y medio entregó la anima a don Cristobal, y die
 4. lo Sr. Puzo convocó Capitol para lo Sr. abas desta maldad en lo qual
 legi son depozaron, y se eleccion por Capitan a D. Juan de P. y por Secre
 tari al Capito a D. Felip Memany lo die 7. se entró la celebracion en la
 qual se debun lo altre mayor al par de escalar el Prestero
 Ita est Memany Secret.

Parish, Co-
comuniao, y
ment. del Cam.
de 1786
Capitolo

Amy 1787.

Die 2. Januarii 1787. P. D. Abas convocavit Cap. in quo adfuerunt D.
 Puzo, D. Comar, rectoris, D. Puzo de Campo, de Sanquero, D. Infanzon
 Reys, et D. Cam. de Reys. It. convocavit die 11. M. V. de Agui hi ha una cosa
 per el q. si li pax be a Reys, et dico placet. se trabó en a D. Puzo

Oxigeno
ca. la Profecia

Transcripció del manuscrit

Quant a la transcripció del manuscrit, he procurat ser rigorosament fidel als traços de la cal·ligrafia de cadascun dels secretaris. He usat només les regles corrents en transcripcions del català del segle XVIII. Així doncs, he normalitzat només els accents, l'apòstrof i el guionet en català modern; he marcat les elisions amb el punt volat, i he puntuat el text per tal de fer-lo llegidor quan això ha estat possible, sense cap ànim de desvirtuar la grafia i les particularitats originals de la llengua catalana del segle del Baró de Maldà, el qual, per cert, sembla que en els seus molts i nobilíssims viatges que desenvolupà arreu de Catalunya en aquest segle, no s'entretingué ni amb la vila ni amb el monestir d'Amer. He reconstruït també algunes paraules i alguna abreviatura i les he remarcades fent ús dels claudàtors. Quan en el text apareix algun vocable, locució o frase feta en llatí, els marco en cursiva.

Colofó

En la part final, com a colofó del llibre manuscrit, hi trobem un interessant inventari de la roba, els mobles i altres objectes que havien de tenir tots els qui desitjaven professar al Reial Monestir de Santa Maria d'Amer. Talment com si es tractés d'un dot, els qui volien professar al cenobi en qualitat de novicis s'havien de procurar el llit, els matalassos, els llençols, les gorres de dormir, les sotanes i els coberts, i s'havien de pagar d'antuvi les despeses de l'enterrament, que ascendia a la quantitat de 18 sous, diners que havien de dipositar a la caixa comuna en el moment d'entrar al monestir. Vegeu al complet tot l'interessant inventari que figura escrit al final del mateix manuscrit. (Apèndix I).

Text

Libro de las actas capitulares del Real Monasterio de Benedictinos Claustrales de Santa María de Amer.

In nomine Domini. Amen.

Dia 27 de dezeme[bre] de dit any lo M[olt] I[l·lustre] S[enyor] Abat convocà cap[ítol] en q[uè] assistiren los sennors dom Domingo Font, prior y sacristà major; dom Manuel de Pasqual, cambrer de Rosas;⁹ dom Joan Alba, camarer d'Amer; dom Felip Flaquer, prior del Camp; dom Miquel Malet, infermer d'Amer; dom Fran[cisco] Oriola, infermer de Roses; dom Joseph Guilmsau, y dom Felip de Alemany.

Elecció de Notari

Lo M[olt] I[l·lustre] S[enyor] Abat, dom Joseph Cruilles y de Tord, digué: «M. I. S., v[ostè] sap que la notaria del monastir no té tot aquell arreglo que podria regida per altre notari, y en esta suposició proposo á v[ostè]s per arrendatari de ella al d[oc]tor Joseph Feliu y Arenas.» Tots respongueren: «*Placet*».

Continuà dit s[eny]or abat que convindria variar alguns dels pactes dels que contenia lo últim arrendament; com que en lo cas de que algun dels individus oficials necessitan la txeta (treta) de alguns de sos títols, en lo cas de fer-se algun treball de consideració, se subministràs al notari un emanuense á costas del oficial interessat. També respongueren tots: «*Placet*».

Finalment, per lo que mira als demás pactes, foren comissionats lo[s] s[enyo]rs abat, prior, camarer de Amer y lo infrascrit secretari perquè, ab assistència del nou notari, los arreglaven del modo que aparegués més útil al monastir, y que immediatament se fes lo acte de arrendament.

Elecció de monjo

Immediatament, repregué la veu lo M[olt].I[l·lustre] S[enyor] Abat dient: «M[olt] I[l·lustres] S[enyors], en entenció de trobar-se una mongia vacant en est monastir, me trobo, temps ha, interessat del S[eny]or Conde del Asalto, capità gen[eral], i del Se[ny]or Abat de Sant Cugat a fi que proposà[s] a V[ostres] I[l·lustríssimes] per dita mongia a dom Lluís de Ortega, y tenint per conducto del s[eny]or prior de n[os]tre noviciat bons informes de la vocació, proposo a V[ostres] S[enyories] dit s[eny]or Ortega.»

9 El *Llibre d'actes de donacions, sentències y concordias de la abadia de Rosas*, unida a la d'Amer el 1686, es conserva a l'Arxiu Diocesà de Girona. Vegeu Josep M. MARQUÉS I PLANAGUMÀ. *El cartoral de Santa Maria de Roses (Segles X-XIII)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1986.

Respongué lo s[eny]or prior que, per ser la primera vacant, cedia per esta vegada son vot á favor del nou s[eny]or abat. Se conformaren los demás senyors ab dit senyor prior, a excepció del s[eny]or prior del Camp, que digué tenia ¹²empenyada la paraula á favor de altre pretendent. Lo s[eny]or abat donà expressivas gracias al Capítol y publicà la mongia a favor de dom Lluís de Ortega.

Después digué dit se[ny]or abat que Felip Alemany estava en vigília de passar a Barcelona y, si apareixia bé al Monestir, podria encarregar-se de avisar esta elecció al interessat y córrer ab los de sa casa per tractar de la seguretat de la pensió y demás cosas relativas a la roba que deu equiparar-se, segons la pràctica de la Congregació. A lo que tots digueren: «Placet». E així se disgregà lo Capítol.

De tot lo que dono fe,

Dom Francisco Oriola, secretari

Acte d'arrendament de la Notaria

Dia 31 de desembre. M[olt] I[l·lustre] S[eny]or Abat convocà capítol en què assistiren los senyors expressats en la acta antecedent, a excepció del s[eny]or r infermer de Amer per trobar-se indisposat de salut en sa casa. Proposà, dit s[eny]or abat que, si apareixia bé, entraria lo notari per otorgar lo acte de arrendament de la notaria al d[oc]t[or] Joseph Feliu. Y tots respongueren: «Placet». Entrà lo notari y se verificà dita otorgació, com consta en lo manual en poder del d[oc]to[r] Narcís Comas, notari de Sant Feliu de Pallarols.

Mort d'una monja de Lleida

Después digué lo s[eny]or abat que hi havia una carta dirigida al Capítol y, llegida per lo secretari, troba ser avís de la mort de la [monja de Lleida] Maria Cassany, religiosa de la ensenyança de Lleyda, perquè s'encarregassen los sufragis acostumats.

Comissió al camarer de Roses

Finalment, lo s[eny]or abat encarregà al s[eny]or camarer de Roses que, a vista de l'aranzel que demana lo monestir de Sant Cugat de tot lo que deu apromptar la casa que té algun fill que vesteix la cogulla de aquell monastir, presentàs al Capítol altre que pogués servir de pauta respecte los que vestian dita cogulla en est monastir. Luego se disgregà lo Capítol.

De què dono fe,

Francisco de Oriola, secret[ari]

Dia 7 de janer de 1786. Lo s[enyo]r prior convocà capítol en què assistiren los s[enyor]s expressats en la acta celebrada als 27 de dezembre pròxim passat, a excepció del M. I. S. Abat y de dom Felip Alemany, ausents.

Proposà dit Sr. Prior que lo M.I.S. Abat desitjava que lo capítol comissionàs alguna persona per fer la estima del valor dels mobles que lo Sr. Abat anava a donar al monastir per ius y servitud de la casa abbacial. Fou determinat ab uniformitat de vots que, atenant que lo Sr. Abat volia esta estima ¹³per passar son valor al Monastir, no podia lo Capítol condescendir a la sol·licitud de Sa Senyoria perquè creu lo Monastir no tenia facultats per vendre uns mobles que li han donat voluntàriament ab las circumstàncias expressadas, las que dexarian de verificar-se si lo Monastir los vengués. Fou immediatament disgregat lo Capítol.

De què en dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

Disposició relativa a las causas fehenedoras als monjos de Roses¹⁰

Dia 13 de mars de 1786. Lo M.I.S. Abat convocà capítol, en què assistiren los senyors que expressa la acta celebrada als 27 de dezembre pròxim passat, y proposà que, per lo recobro del manual que de l'Ordre superior se extengué de nostre arxiu per presentar-lo a la Reial Audiència, era menester fer poder a algun dels procuradors de Barcelona, y que, si apareixia bé, se otorgarian al s[enyo]r Pallàs, a què respongueren tots: «Placet».

També fou resolt que si los poders que té fets lo Monastir a dom Francisco Oriola no eran bastants per lo cobro del lluïsmo de la casa que se ha venut a Barcelona, se li fessen de nou.

Después, lo M.I.S. Abat llegí una carta del Sr. Abat de Azaxa¹¹ en resposta de la que lo Sr. Camarer de Roses li havia escrit de ordre del Monastir, la que substancialment se redueix a manifestar vius desitgs de que continuen las casas dels monjos empleant per lo present los materials que estan apromptats y los diners que corresponian a dit Sr. Azaxa del prorrategie de la

10 L'any 1592 el papa Climent VIII va autoritzar la incorporació del monestir de Roses com a filial del Monestir de Santa Maria d'Amer. *Catalunya Romànica*. Vol. IX. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.

11 Dom Eustaquio de Azara i de Perera, monjo benedictí de Sant Victorià, va ser abat d'Amer entre els anys de 1772-1784: nasqué l'any 1727 i morí en 1779. Va ser també abat del monestir de Roses i prior de Sant Cugat del Vallès. Fou nomenat bisbe d'Eivissa i bisbe de Barcelona. Era d'origen aragonès com els seus germans José Nicolás de Azara y de Perera (1731-1804), diplomàtic i erudit, el qual l'any 1786 va ser nomenat ambaixador del rei Carles III a Roma; Félix de Azara y de Perera (1746-1821), naturalista i enginyer, i Mateo de Azara y de Perera, oïdor de l'Audiència de Barcelona i president de la Sala del Crim.

vacant abadia; y oferint contribuir després fins a la conclusió de dites cases a amb lo que li permètian ses facultats. En vista de esta carta, proposà lo Sr. Abat al Capítol si podia o no lo Monastir variar lo plan de dites obras aprovat per dit Sr. Azaxa, atenent que, segons altra carta dirigida al Capítol y altra al Sr. Abat, ha dit expressant que lo Monastir podia variar tot lo que li aparegués més conforme a la utilitat y major bé del Monastir. Tots los capitulars foren de parer y vot que podia variar-se.

Después proposà lo Sr. Abat que, variant-se lo plan de dites obras relatiu a la casa y que deu fer-se per lo camarer de Roses, de manera que se retornàs en son antic lloc lo portal del monastir, dit de Santa Escolàstica, y no se elevàs sobre ell edifici algun, resultaria que lo monastir lograria lo benefici de ser ventilat dels ayres y la entrada en ell, més decent y còmoda. Y aixís demanà dit Sr. Abat se prengués resolució sobre est punt. Y fou resolt per tots que se mudàs lo portal com estava antes y que, quan se formàs lo plan de tot lo que deu fabricar-se, se fes baix lo principi de no edificar sobre dit portal.

Finalment, fou resolt que los 200 sous que se havien lluit de la caixa comuna se deixaven a censal a Gelabert de Plaça.

De tot lo que dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

Estatut nou

Dia 25 de mars de 1786. Lo M.I.S[eny]or Abat convocà lo capítol de monjos y beneficiats de esta església y proposà la necessitat que hi havia de providenciar a las necessitats de la sagristia, y que per ço, inseguint la pràctica de la major part de les Iglesias, si apareixia bé, podria prendre-se una resolució que tingués fora de estatut en virtut de la qual, des del dia d'avuy, sempre que se verificàs lo ingrès del Monastir o iglesia de Sr. Abat, oficial, monjo claustral, o rector, o beneficiat, degué entregar al procurador de la caixa comuna divuit lliuras [barceloneses] que deurian invertir-se en benefici de dita sagristia. Tots respongueren «*Placet*», en la intel·ligència que lo nou president no fos obligat al pago de dites 18 lliuras fins a quatre any de son ingrès. Ab lo que quedà per llei o estatut del Monestir lo proposat per lo M. I. S. Abat.

Frou

Establiment de la Notaria

Después de haver donat lloch los Srs. Beneficiats, reprengué las veus lo M.I.S. Abat y digué: «M[olt] I[l·lustres] S[enyors], encara que ha poch temps que V. S. arrendà al S[enyor] Feliu la notaria de est monastir, ab tot, dit s[enyor], desitjós de que son fill Benet Feliu tinga un títol amb lo que perseguia

passar-se notari r[eial], renunciaria gustós si V. S. fes establiment de la notaria al dit Benet Feliu per lo temps de sa vida natural. ¹⁴A qual proposició respongueren tots: «Placet». Y se allargà lo establiment arreglat substancialment als pactes que se havien estipulat en la última escriptura de l'arrendament de dita notaria.

De tot lo que dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

Dia 4 de abril. Lo M.I.S. Abat convocà capítol en què assistiren los s[enyors] expressats en la acta capitular celebrada als 27 de desembre pròxim passat.

Proposà dit Sr. Abat que, en atenció de haver-se ja convocat lo Monastir tres vegadas y en totas ellas judicat ser útil al Monastir lo establiment de la notaria a favor del Sr. Benet Feliu, deixant sa vida natural ab los pactes que constan llargament en la escriptura de dit establiment faedor, si apareixia bé, entraria lo s[enyor] Narcís Comas, notari de Sant Feliu de Pallarols, per efectuar lo expressat establiment. Y tots respongueren: «Placet». Y seguidament fou otorgat en poder del dit notari.

De tot lo que dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

**Comissió relativa
a las causes dels
Oficis de Roses**

Dia 18 de abril de 1786. Lo M.I.S. Abat convoca capítol en què assistiren los senyors expressats en la acta de 27 de desembre propassat y fou unànimement resolt, primerament, que dom Francisco Oriola, que estava en vigílias de passar a S[ant] Cugat, se'n portàs lo plan de las tres casas dels monjos de Roses que havia fet Joseph Morató, arquitecto de Vich, y lo presentàs a aquell Sr. Abat, procurant saber si era de sa aprovació i, en est cas, quina quantitat oferia anualment per la *executio* de ditas obras; segonament, que trobant-se dit Sr. Oriola apoderat del Monastir, sol·licitàs en Bar[celo]na lo recobro del Manual que de Ordre de R[eial] Sala se extragué de nostra notaria; y, finalment, que, en virtut dels mateixos poders, cobrar de dom Bonaventura Sans lo lluïsmo que deu per la casa que comprà en dita ciutat en alou de est Monastir. Y fou luego disgregat lo Capítol.

De què dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

Dia 16 de juny de 1786. Lo Sr. Prior, en ausència del M.I.S. Abat, convocà capítol, en què assistiren los s[eny]ors Manuel Pasqual, camarer de Roses; dom Joan Alba, camarer de Amer; dom Miquel Malet, enfermer de Amer; dom Francisco Oriola, enfermer de Roses; [i] dom Felip Alemany. No assistí dom Josep Guilmesau per trobar-se indisposat.

Dit S[eny]or Prior digué que se tenien notícies positives que lo Il·lustríssim [Senyor bisbe] de Gerona dins pochos dias passaria a visitar esta parròquia y que, ignorant si nostre Prelat hauria tornat de Roses en dita ocasió, per això, si apareixia bé, se poria fer un exprés a dit Prelat a fi que se servís donar-nos las instruccions que li apareguessin oportunas relatives als obsequis que deurian fer-se a Su Il·lustríssima. Unànimement fou resolt que si lo S[eny]or Abat antes del dia 19 del corrent no havia regressat, se li escrigués com bé s'acaba de proposar.

Después dit S[eny]or Prior digué que, si apareixia bé, dom Francisco Oriola faria relació de las comissions se li fessen quant passàs a Barcelona. Y tots digueren: «*Placet*».

Dit dom Francesc Oriola digué: «M.I.S., en quant a la comissió de recobrar lo Manual, se m'assegurà que seria ociosa y irregular la sol·licitud, ja perquè no estava terminada la causa que donà motiu presentar-lo al tribunal y já, també, perquè solament se entregaria al notari seguint la notaria del monastir. En quant al lluïme que deu cobrar lo Monastir resultant de la casa que comprà Dn. Ventura Sans, tampoch pogué tenir efecte perquè los poders que me féu lo Capítol no se extingueren per firmar per senyoria, ni per gracias. Finalment, per lo que respecta a las casas que deuen fer-se en virtut de la unió de Roses a est Monastir, féu present al S[eny]or Abat Azaxa lo plan que formà de aquellas Joseph Morató y que per sa execució desitjava lo Capítol saber la partida ab què contribuiria anualment dit Sr. Azaxa. Est respongué en quant al plan que solament devia consultar-se la aprovació del monastir de Amer y que ell, com tenia ja repetidas vegadas assegurat, contribuiria a son temps ab la partida que li fóra arbitrable, però que no devia obligar-se a determinada quantitat anualment.»

Oïda esta relació fou resolt unànimement, en primer ⁵lloch, que per las raho[n]s expressadas per lo comissionat se suspengués la sol·licitud del Monastir per lo cobro del Manual. Segonament, fou unànimement resolt se fes[s]en los deguts poders al s[eny]or Josep Gener per lo cobro del lluïme, fent-li antes entendre que no se li donaria lo rigorós salari de Procurador, sinó alguna gratificació. Finalment, fou unànimement resolt que, atenent la resposta que féu lo Sr. Abat Azaxa sobre la construcció de las

casas, se inferia clarament que dit senyor no se creu obligat a costejar ditas obras y que, essent estar d'un considerable import, era també molt regular que lo Monastir de Sant Cugat faria oposició a que los interessos de aquell Monastir se investissen en obras de altre Monastir: així mateix, que se feia ren[di]ble que los monjos traslladats de Roses, sens causes, ni esperanças de veure-las edificadas, contra tot Dret, y expressant [lo] disposat per la Càmera y manat per lo Il·lustríssim de Gerona com a jutge executor de la Butlla de Unió; per tot lo que fou resolt ab uniformitat de vots que, usan los interessats de son dret, aprovava lo Monastir que fes[s]en un recurs al S[eny]or Bisbe de Gerona perquè, davant de las facultats que li competeixen com a jutge executor de la Butlla de unió y comissionat per la R[eia]l per efectuar lo plan de dita Unió, dónia aquellas providèncias que serien de justícia.

De tot lo que dono fe,

Francisco de Oriola, secret.

En la mateixa sessió proposà lo Sr Prior que, si li apareixia bé, dom Francisco Oriola escriuria al s[eny]or Josep Morató per saber lo que li devia pagar per lo plan havia format de las casas dels Oficials de Roses, per lo càlcul de son cost y per las dos vingudas que féu a est fi. Y fou resolt que li escrigués y pagás sos justos salaris dels diners que condonà lo Sr. Abat Azaxa per ditas casas.

Ita est,

Francisco de Oriola, secret.

Elecció de secretari

Dia 23 de juny de 1786. Lo Molt Il·lustre Sr. Abat, convocà capítol i digué que, en atenció a don Francisco Oriola, secretari que era de est monestir, passava a son lugar per mongia, era necessari elegir nou secretari. Y, havent proposat a dom Felip Alemany, monjo sacerdot d'est monastir, tots respongueren: «Placet».

D. Felip Alemany, secretari

Dia 29 de Juliol de 1786. Lo M. I. S. Abat convocà capítol y digué que, en atenció al que dom Francisco Oriola, procurador oficial [que] era de la caixa comuna de est monastir, estava ja

fora de la administració, era convenient elegir nou procurador. Y proposant a Joseph Guiteras, sagristà menor, y a dom Felip Alemany, monjo sacerdot, tots de est monastir; tots respongueren: «*Placet*».

En la mateixa secció proposà lo M. I. S. Abat, per aidar comptes [que] daria dom Francisco Oriola de la caixa comuna, a dom Manuel Pasqual, camarer de Roses.

Finalment, que dit Francisco Oriola passaria sos comptes amb lo reverend Mn. Joseph Arxer de la administració de l'espoli del reverend Salvador Ferrer, que junts proteixegen, y que después, fins a nova providència, quedàs lo referit [reverent]t Josep Arxer <quedàs> sol en l'administració. A tot lo referit respongueren tots: «*Placet*».

D. Felip Alemany, secretari

Dia 9 de desembre de 1786. Lo M.I.S. Abat convocà capítol, a on assisteixen los s[enyo]rs Domingo Font, prior, lo Sr. Camarar de Roses, lo Camarar d'Amer, lo Prior del Camp, lo Sr. Infermer d'Amer, lo Sr. Sagristà Menor y dom Felip Alemany.

Notaria

Lo M.I.S. Abat féu present los despatxos de la notaria que per establiment segueix lo discret Benet Feliu, los que foren aprovadas y reconegut, dit Feliu, com a oficial d'est monestir.

En la mateixa sessió foren comissionats lo Sr. Camarar de Roses y dom Tomàs Tord per recullir los manuals que faltan a l'arxiu y que custodiàs lo d[oc]to[r] Martirià Clarà, notari que era d'est monastir.

Elecció del procurador de la caixa comuna

Després se féu nova elecció de procurador de la caixa comuna a favor de dom Felip Alemany, monjo d'est monestir y encarregat de la secció. De 29 de juliol fou elegit junt amb D. Joseph Guilmetas. Dit senyor, per falta de salut, renuncià dit empleo y quedà Dom Felip Alemany procurador.

Fundació de misses

Després lo Sr. Camarar de Roses féu present los comptas que havia passat a D. Francisco Oriola de la caixa comuna; per això foren aprovats i se votà que dit Francisco Oriola *alcansaba* 103 sous, de la qual quantitat cedí D. Francisco Oriola 30 sous per una fundació de dos misses de 15 quiscuna.

Y a tot lo referit respongueren: «*Placet*».

Ita est,

D. Felip Alemany, secretari

¹⁶Dia 30. <lo> Lo M.I.S. Abat convocà capítol, a on assistiren los Srs. Camarer de Roses, lo Sr. Camarer d'Amer, lo Sr. Prior del Camp, lo Sr. Infermer d'Amer, lo Sr. Sagristà Menor y don Felip Alemany.

Relatiu a l'Arxiu

Y fent present, dit Sr. Abat, de los grans inconvenients que resultavan franquejar los papers y demás instruments de l'arxiu, digué que son parer seria que ningun secular absolutament entràs en lo arxiu no sent present lo notari, y que est no franqueixés ningún paper, sinó que, sabuda la diada y any de lo que se busca, lo mateix notari lo llegeisca; en quant empara als monjos, que per tot lo dit bàstia la assistència del arxiver. A lo qual respongueren tots: «*Placet*».

Fundació de 12 misses

En lo mateix dia, lo Sr. Prior del Camp entregà a Capítol 200 sous per fundació de 12 misses de lot, quiscuna celebradores las 8 per l'Assumpta y sa octava, y las restants, que entre *die obitus*, advertint que esta fundació no tinga lloc fins verificada sa mort, pues que en vida se li ha de donar la pensió, que són 6 sous. Donadas las gràcias, respongueren tots: «*Placet*».

Ita est,

D. Felip Alemany, secretari

Viàtic, extremaunció y mort del camarer de Roses

Nota: Die 1 de desembre de 1786 se portà lo Viàtic a dom Manuel Pasqual, camarer de Roses. Die 5 se li administrà la Extremaunció y lo die 6, a dos quarts de dotza del migdia, entregà la ànima a son Criador; y dit die lo S[eny]or Prior convocà Capítol (puy lo S[eny]or Abat estava malalt), en lo qual llegí son desapropi y se elegiren per espolier a dom Joan Alba y per secretari del expoli a dom Felip Alemany. Lo die 7 se enterrà lo cadàver en la sepultura devant lo altar major, al peu dels escalons del presbiteri.

Espolies

D. Felip Alemany, secretari

Any 1787

Ortega suplica la professió

Die 9 Januarii 1787. P. Y. D. Abbas congugavit Campo in quo adjuerunt Dr Prior, Dr Camerarius Amer, Prior de Campo de Garriguella, D. Infirmunt Roig et Dr. Camerarius de Roses qts congregatis dixit: «M.I.S. Aquí hi ha una carta per V. S. Que, si apar bé, se llegirà.» Et dicto: «Placet». Se trobà sex u d[o]m Luís Ortega, novici de est monestir en lo col·legi, en la que suplica al M. I. Capítol lo adomètia a la professió del Sr. Abbat. Y se resolgué prendre informes, segons se acostuma, escrivint per ells a Son Prior del col·legi.

**Comissió per recollir
un capbreu de la caixa
dels Aniversaris**

Postea, digué dit s[eny]or abat: «Tinc entès si hi hauria en Rupjà un capbreu de la caixa dels Aniversaris. En est monestir, si apar bé a V. S., lo s[eny]or procurador de dita caixa podria córrer los passos per recobrar-lo a traure-ne còpia autèntica.»
Et dicto: «*Placet*».

**Dret del Senyor
Camerer d'Amer**

Lo Sr. Camerer de Amer esposà tenir lo dret, com a camerer, de demanar lo servir als novicis antes de professar, ço és, lo vestit de secular que vestian antes de ser novicis, y, a fi que se li conserveixi lo dit dret, demanava un medi. Y se li respongué que, essent cosa de dret peculiar a un oficial, no podia lo Capítol determinar cosa; per consegüent, que ell mateix se compongués ab la casa o paxés els novicis. *Et digresiam fuit Capitulum*.

Ita est,

Alemaný, secretari

Honras

Die 20 januarii. Dom Prior in choro congregavit Capitulum et dixit: «Si apar bé a V. S., lo dia 31 *vel correntem* se faran las honras del Not[ar]y.» *Et dicto*: «*Placet*». *Disgregatur fuit Capitulum*.

Ita est,

Alemaný, secret.

⁷⁷*Die 21. Eiusdem P. D. Abbas Capitulum congregavit et dixit*: «M. I. S., hi ha certa carta per V. S.» *Et dicto* «*Plavcet*» per llegir-la. Se trobà ser del P. Prior del col·legi, donant informes del novici Ortega, que foren corresponents desigs els capitulars. De consegüent, se vorà per professar, *per verbus Placet*, comissionant al S[eny]or Infermer per revisar si tenia tots los *trastos*, *novas ut aranzel*. *Et disgregatur fuit Capitulum*.

Ita est,

Alemaný, secret.

**Censal de 90 unces
a Benet Bach**

Die 22 februarii 1787. Dom Prior congre[avit] Cap[itulum] in choro, cui interfuerunt etiam Rev[erendi] Beneficiati huius nostro cederio [cellerario], et dixit: «Benet Bach, treballador en esta vila, demana a V[ostra] S[en]yoria a sou un censal noranta lliuras. *Et dicto*: «*Placet*». De resultas, considerant-se segur, se li deixaxen ditas 9c tt [90 unças] de resultes de la caixa dels anniversaris. *Et disgregatus fuit Capitulum*.

Alemaný, secret.

**Se vota la professió
del novici dom Lluís
Ortega**

Die 26. Ejusdem P. Y. D. Abbas cong[regavit] Cap[itul]um et, data absolutione ut moris est et ut proescribit Ntra. Congreg[atione] dixit: «M. Y. S[eny]or, aquí hi ha una carta per V. S. que. si apar bé a V. S., se llegirà. Et dicto: «Placet». Encontrà ser de dom Lluís Ortega avisant que havia professat lo die 10 vel const. en lo collegi de S. Pau y, donant las gratias d'haver-li est I[ll]ustre Capítol dispensa et favor. Y se resolgué tornar-li resposta. Et disgregatum fuit.

Ita est,

Alemaný, secret.

Professió de Ortega

Germandat

Die 3 martii an. 1787. Dr. Prior, después de l'Ofici, juntà capítulum et dixit: «M. I. S[eny]ors, aquí hi ha una carta per V. S. que, si apar bé, se llegirà». Et dicto: «Placet». Se llegí y fou esta [de la] Priora de l'ensenyança de Barcelona avisant la mort de la monja Brichtens. Et disgregatur fuit.

Ita est,

Alemaný, secret.

Dia 12 [de] mars de 1787. D. Felip Alemany, com a apoderat del monestir, retornà al Arxiu lo Manual del any 1699 que per ordre de la Sala, a instàncias del Sr. Josep Conchs, metge de Girona, se havia extraviat del dit arxiu.

Ita est,

Alemaný, secret.

**Manual
d'Administració
de mossèn Salvador**

Dia 28 de març. Lo M. I. S. Abat convocà capítol. Se llegí una carta de D. Francisco Oriola y per haver estat, junt ab mossèn Josep Adroher, administrador de l'espoli del que Mn. Salvador Terxer, y pretenent dits sous exigits (un ral per lliura de las cobranças que havien fet), se'ls respongué no ser àrbitre lo Mossèn en esto per ser, com expressa, voluntat el testador, qui no deixà sinó un sou per lliura per ditas cobranças.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Síndic del Capítol

Dia 11 [d']abril. Lo Sr Prior, ab llicència del M. I. S. Abat, convocà capítol per elegir síndic per est monastir per lo següent Capítol Pr[esent], a hont assisteixen lo Sr. Prior, lo Sr. Came-

rer d'Amer, lo Sr. Prior del Camp, lo Sr. Infermer d'Amer, lo Sagristà Menor y lo Camerer de Roses. Y, per estar impedit en lo llit lo Sr. Infermer de Roses, anaren de ordre del Capítol a demanar-li lo vot lo Sr. Camerer de Roses y lo secretari.

Convocat lo Capítol, fou elegit en síndic o procurador amb uniformitat de vots D. Feliph Alemany, sagristà menor.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari.

Dia 22 d'abril de 1787. Se administrà lo viàtic a Andreu Tarrés, altre de la família del Sr. Abat, que per ser lo monastir y no ser general, tocà al sagristà menor y, trobant-se est ausent y quedar encarregat lo Sr. Prior de las obligacions de dit sagristà, lo administrà lo Sr. Prior.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Capítols pasquals

Dia 28 [de] maig [de] 1787. Lo Sr. Prior convocà capítol y digué que sent aquell dia disposat en nostra<s> Sagrada Congregació entregar los desapropis, però en est monastir lo de entregar los vells per después altre dia entregar los nous, digué que per certa casualitat no podian entregar-se los vells y que se entregarien en altre ocasió. A què tots respongueren: «*Placet*». Después, lo M[olt] Il·lustre Sr. Prior digué que no tenia cosa que reprentar y seguidament digueren los demás lo mateix.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Extremaunció

^{/8} Dia 23 [de] juny de 1787. Per las mateixas circumstàncias que se ha dit en lo viàtic, fou extramunciat Andreu Tarrés, però encarregat lo sagristà menor, [que] no estava ausent, [i] no obstant, per comissió de est, lo extremuncià Joseph Arxer, beneficiat de est monastir.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

**Petició de Jeroni
Duran d'Amer**

Dia 3 de juliol de 1787. Lo M. I. Sr. Prior juntà capítol, en què assisteixen lo Sr. Prior, lo Sr. Camerer d'Amer, lo Sr. Prior del Camp, lo Sr. Infermer d'Amer, lo Sr. Infermer de Roses, lo Sr. Sagristà Menor, lo Sr. Camerer de Roses y dom Lluís Ortega.

Lo Sr. Prior entrega un paper que fa llegir a lo secretari, que fou un compte que demanava Jeroni Duran, mestre de casas, de 3ttt, que lo guarda Mn. Salvador [i] li quedà a deure. Y fou resolt que lo ardiaca Joseph Arxer, com a administrador de lo de Mn. Salvador, fes lo que més conegués en rahó y justícia.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari.

**Llicència per
administrar béns
hereditaris**

Dia 6 de juliol de 1787 Lo M. I. S. Prior convocà capítol, en què assistiren los de l'acta immediata y entregà una carta que fou del Sr. Abat de est monastir, que se trobava en Barcelona, y és del tenor següent:

«Muy Iltre. S[eny]or,

Muy Sr. Mío, en consecuencia que está dispuesto por unas constituciones en el título 3º, De voto paupertatis, cap 6º, que la administración y propiedad de los bienes que advienen al monje o por testamento o por qualq[ui]er]a otro legítimo título pertenecen en derecho al monasterio; hallándome en el caso de una posesión contenciosa de los bienes o de su usufructo de la casa de Cruïlles, de la qual soy el único sucesor de su apellido, y sin embargo de esto, por ser incierto este derecho en virtud de la renuncia que hize en el acto de mi profession religiosa, me fue mandado por la R[e]a[ll] Audiencia con auto de 12 diciembre de 1786, que repudiese los frutos en el estado en que estaban y me abstudiese en delante de cobrar los venideros hasta provar con titular mas expeditos mi dueño, me veo precisado, para determinar disputas fastidiosas, a admitir algunos pactos medianamente ventajosos para llegar al término de una amistosa y justa composición.

Y como para ésto es menester el consentimiento de todo el Monasterio, estimaré a V. S. se sirva dármele con escritura formal de un escrivano en terminos claros, de que siendo contenciosa entre partes de Dn. Josef Serra y del [A]bat de Amer, Dn. Josef de Cruïlles, la posesión del usufructo de los bienes de la Casa de Cruïlles, el Cabildo y del Monasterio de Amer, dan a su abad todo el consentimiento que dicho es menester para transigir y concordar en los términos y modos que a dicho abad parezca.

Lo egecuto de este modo en cumplimiento de mi obligación y espero que V. S. no me haga quedar mal en un asunto justo que lleva el fin de terminar algunos disgustos ruidosos sin perjudicar los derechos del Monasterio, que tengo bien presentes. Destas ocasiones de repetir a V. S. mi buena voluntad y motivos de emplearme en sus servicios.

Dios guarde a V[uestra]. S[señoría], como apetezco.

Barcelona, 4 de Julio de 1878.

Muy Ilustre Señor de su muy Afectísimo Servidor Fr. Joseph de Cruïlles, abad de Amer.

Muy Ilustre Cabildo del Monasterio de Amer

PD. Conviene esta diligencia con la brevedad posible [...]

Lo consentiment de part de est M[onesti]r que amb la referida carta solicitava lo Sr. Abat no se pogué enviar lo mateix correu per falta de temps, per lo que mediant altre correu escrigué dit Sr. Abat a D. Thomás Tord, camarer de Roses, que de tot lo dit se añadís també lo consentiment de cedir, renunciar y aceptar totas y qualsevol partidas així del diner y fruit a hom altrament. Tot lo qual allí, ab uniformitat de vots, se envià al Sr. Abat y ab totas las condiciones que demanava.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Viàtic, Extremaunció y mort d'un beneficiat

Dia 15 de juliol de 1877. Se administrá lo Viàtic a Mn. Joseph Arxer, beneficiat de est monastir. Y anà ab la *solemnitas* acostumada quan és general y li administrà lo Sr. Prior.

Dia 19 [d]el mateix. Se li administrà lo sagrament de la Extremaunció, que li administrà D. Joan Alba, camarer d'Amer.

Dia 22 del mateix. Morí y fou enterrat lo dia següent y posat en terra ferma cerca de lo altar de Sa[nt]ja Felicíssima.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Carta de la Presidència en l'elecció de Síndic per Madrid

Dia 23 de juliol de 1877. Lo M. I. S. Prior convocà capítol, en lo qual assisteixen los mateixos de la acta de el mateix.

Y, havent lo Sr. Prior d'entregar una carta, se llegí y fou la Presidència, noticiant la elecció que féu lo Sagrat Definidor

del Síndic per Madrid a favor de D. Manuel Regàs, capiscol¹⁹ de S[ant] Pau, y que per costejar los gastos per son camí, manutència, resolgué lo Sagrat[íssim] Definitori se establís un mig tall extraordinari, ab la prevenció que al si amb lo temps se verificàs no bastant estos subsidis, pujan los presidents manar lo pago de dit tall per enter. Y se resolgué, ab uniformitat els vots que, trobant-se lo S[enyor] Abat ausent de est Monastir y present a dit Definitori, se respondria lo que sas superiors llums dictaria lo més convenient.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Admissió de l'ecònom de la Vicaria Perpètua

Dia 26 d'agost de 1787. Lo M. I. S Abat convocà capítol, en què assistiren dom Joan Alba, camerer d'Amer; dom Fèlix Noguer, prior del Camp; dom Miquel Malet, iInfermer d'Amer; dom Joseph Guilmetas; dom Felip Alemany, sagristà menor, y dom Tomàs Tord, camerer de Roses, y los beneficiats Dom Joseph Roses, ecònomo; reverend Geroni Artigas, reverend Jeroni Valentí y reverend Mariano Albert.

Lo M. I. S. Abat digué [que] en atenció de que lo benefici que obtenia lo reverend Joseph Arxer estava destinat en forsa de la unió de Roses a ser Vicaria Perpètua de esta parròquia, lo Sr. Il·lustríssima de Girona enviava per ecònomo de dita vicaria al *D[omine] N[ostro]* Joan Ros y [que], si pareixia bé, se llegirian los despatxos que Sa Il·lustríssima portava. Y tots respongueren que «*Placet*». Y lo Sr. Secretari los llegí y fou admès lo Sr. Joan Ros per ecònomo y en tot com qualsevol beneficiat peticionari.

Después immediatament se llegiren les obligacions del vicari perpètuu, com constan llargament en lo plan de la unió de Roses a Amer. Y en sa visita se sustreeixen alguns dubtes sobre la procedència de l'ecònomo del vicariat als demés beneficiats. Y fou resolt que dit ecònomo tingués sa cadira en lo cor, immediatament a la del ecònomo de la Rectoria, però que havia de baixar al faristol, fer de ministre y demés que toca als dos últims, y quan vindria el vicari de propietat hagi de ser en tot d'esquenes al rector o ecònomo.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Resposta al Sr. Batlle

Dia 28 [d']agost de 1787. Lo M. I. S. Abat convocà capítol, en què assistiren los Srs. expressats en la sessió anterior, però no lo ecònom de la Rectoria.

Y sent present lo M. I. S. Abat la carta que lo Sr. Batlle havia entregat a D. Joan Alba, com a administrador dels Aniversaris, y a dom Felip Alemany, com a administrador de la caixa comuna, demanant gràcia de pensions atras[s]ades, fa lo comú a una i altre administració y juntament, gràcia en lo Capítol per la llució.

Lo M. I. S. Abat digué que son parer era que ni d'una cosa ni d'un altre se fes gràcia. Y així se respongué y añadint que se gravaven la consciència los deudors en no pagar las pensions que estaven destinades per fundacions de misses y aniversaris. I tots respongueren: «*Placet*».

Después, lo M. I. S. Abat digué que, havent quedat encarregat [de] lo Quandal* anterior Josep Arxer (que antes era ab Francisco Oriola) de la Administració del Quandal [del] reverend Salvador Arxer, i havent dit reverend Josep Arxer deixàs hereu de confiança al Dom Josep Roses, ecònomo, devia ser qui havia de dar los comptes de dita Administració, y que, si apareixia bé, ell mateix ho diria al Dom Josep Roses. I tots respongueren: «*Placet*».

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

Comptes que han de dar lo dom Josep Guilmetas de Roses a l'administració del reverend Salvador

Dia 29 d'agost de 1787. Lo M. I. S. Abat convocà capítol, en què assistiren dom Joan Alba, camerer d'Amer; dom Miquel Mates, infermer d'Amer; dom Josep Guilmetas, infermer de Roses; dom Felip Alemany, sagristà menor, y dom Tomàs Tord, camerer de Roses; y havent fet lo M. I. S. Abat sobre lo títol de *voto paupertatis* una eloqüent com christiana peroració,* se encarregaren los desapropis que no pugué ser lo dia propi per lo motiu està dit en la sessió del 24 de maig de 1787. Continuent lo M.I.S. Abat com està exprés en nostres Sagrades Constitucions de la reformació y observació regular per la misericòrdia de Déu, no hi hagué què notar.

Terrer a l'administrador lo reverend Josep Arxer.**Entrega dels desapropis****Elecció de arxiver i confessor**

Después, lo M. I. S. Abat i los Srs. Oficiais feren declaració de l'estat de l'Abadia y oficis que administren. Se elegí per arxiver junt amb dom Joan Alba, que ja era, a dom Thomàs

* Quandal: quantia de moneda, quantitat.

- Tord **, y per confessors per lo mateix, als dits s[enyo]rs; y tot amb uniformitat de veus.
- Sobre arbres portats per la riera** Sobre la contenció del dom Josep Conchs amb la abadia dels arbres portats per l'avinguda de les aigües, se llegí una provisió de la Reverenda Sala dient que continuàs lo M. I. S. Abat amb sa possessió.
- Cèdules de Sa Majestat** Se féu present [a] lo M. I. S. Abat dos cèdules de Sa Reial Majestat: la una, sobre religiosos mendicants y no pernoctar los religiosos sens llicència amb escrits de son superior, y la altre, sobre cementiris, de haver de ser fora del poblat. Y se posaren custodias en lo arxiu.
- Elecció de monjo** Finalment, per la Mongia vacant proposà lo M. I. S. Abat a dom Ramon Fontcuberta de Vich y, havent lo M. I. S. Abat, per si y per lo Sr. Prior fos ausent, lo vot a favor del proposat y dom Joan Alba, per si y per lo Sr. Prior del Camp, impedit, a favor del mateix, fou elegit per monjo del cor <dom>, *in nomine Discrepante*, D. Ramon Foncuberta.
- Ita est,*
- D. Feliph Alemany, secretari.
- Carta de Dom Ramon Fontcuberta, monjo electe.** ¹⁰Dia 20 de setembre de 1787. Lo M. I. S. Abat convocà capítol, en què assistiren los de la acta del 29 d'agost.
- Y llegint-se una carta, trobant-se ser del dom Ramon Foncuberta donant les gràcies al Molt Il·lustre Capítol de haver-li feta la gràcia de la mongia vacant.
- Elecció de Procurador de lo disposat per Mn. Salvador Terrer** Trobant-se lo secretari del monastir ausent y quedant, per sa ausència, en dit ofici de secretari dom Tomàs Tord en son regrés, entregà al secretari les dos actes se havien tingudes i concebidas en lo tenor següent:
- «Die 27 sep[tem]bris 1787. P. D. A. congregavit Capitulum, in quam interfuerunt monachi et beneficiarii portionarii q[ui]bus congregatis dixit: “M. I. S., respecte de haver mort Mn. Josep Arxer, que era únic prior de lo disposat per Mn. Salvador Terrer des de que passà a Sant Cugat dom Francisco Oriola, a fi de que no se atessin les cobranças i, del consegüent, no se retardaria lo sufragi al dit Terrer; ve que V. S. si algú V. S. S. voldria de la devoció, amb son assignat salari, cuidant-se de assò i, quant no, proposo a dom Tomàs Tord. Et dicto: “Placet”. Quedà dit S[enyo]r]. elegit prior. Et disgregatur fuit Capitulum.»

** als quals s'encarregà que ni al mateix Notari. El monestir se franqueixen l'entrada a l'Arxiu sens la presència de un o altre arxiver.

**Procura feta de lo
disposat per Mn.
Salvador Terrer**

«Die 27 sep[tem]bris. Lo M. I. Prior convocà *capitulum*, al qual assistiren los beneficiats porcionaris, i digué: “Lo notari de V[ostres] S[enyories] és aquí per llegir i firmar la procura del I[l·lustríssim] Salvador Terrer a favor de dom Tomàs Tord. Si apar bé a V[ostres] S[enyories], entrarà.” *Et dicto*: “*Placet*”. Entrà y llegí la procura, que firmaren los capitulars.

**Disposició sobre lo
censal de 3.000 sous
deixat a D. Ramon
Metge de Torroella**

Deinde digué: “Tendran V[ostres] S[enyories] present que lo any 1772 deixaren a favor del censal 3.000 vs sous part de la caixa comuna y part dels Aniversaris a dom Ramon Metge, de Torroella. Dit S[enyor], sens dir res a est Capítol, ne ha encarregat mil a D. Salvador Cramar y quatre mil a dom Mariano Sabater, en Cervera. Estos dos señors, desitjant sols fasi recibo separat a cada hu, lo que porta grans inconvenients a V. S. S. V[ostres] S[enyories].” A vista dels quals, explicats per dit Sr. Prior, se resolgué no adherir a la sol·licitud de aquells Srs. i continuar a cobrar lo dit dom Ramon Metge. *Et disgregatur fuit Capitulum.*»

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari.

**Carta de dom
Ramon Fontcuberta**

Dia 15 [d']octubre de 1787. Lo M. I. S. Abat convocà capítol, en què assistiren lo Sr. Prior, lo camerer d'Amer, lo infermer d'Amer, lo sagristà menor y lo camerer de Roses.

Se llegí una carta y se trobà ser de dom Ramon Fontcuberta participant a est Capítol com lo dia 10 de octubre de l'any 1787 havia tingut lo consol i satisfacció de vestir lo sant escapulari per est monestir a Sant Pau.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

**Tedèum en acció de
gràcies d'un bisbat**

Dia 24 de octubre de 1787. Sabut per notícia certa la gràcia que lo Rei D. Carlos Tercer, q[ue] D[éu] g[uar]de, havia fet al M. I. S. Abat de Sant Cugat, digníssim prelat que havia estat de est monastir, el bisbat de Ibiça.¹² Manà lo M. I. S. Abat que, en acció de gràcies, se cantàs lo *Te Deum*, lo que fou executat [a]vuy amb tota solemnitat, ab assistència de tots los residents.

Ita est,

D. Feliph Alemany, secretari

12 L'abat d'Amer Eustaquio de Azara i de Perera va ser nomenat bisbe d'Eivissa.

1788	1788
Mort d'un monjo	<p>3 de març de 1788.¹³[...] participant a est Monastir la mort de Francisco Padró, almoïner de Banyoles.</p> <p>Immediatament, se llegí altre carta que fou del Nostre Rey D. Carlos III, que D[éu] garde, e per motiu d'entrar sa altesa immediata als nou mesos de son prenyat, demanava a est monastir y demés iglésias de sa jurisdicció fessen rogatives públicas per a son felicitat. Y per ser cosa per tot lo Regne de tanta importància, mana M. I. S. Abat que se añadís a la missa la col·lecta y [que] per tres dies se cantàs solemnement la letania.</p> <p><i>Ita est,</i></p> <p>Alemaný</p>
Concòrdia entre los Srs. Abat i Camerer de Roses	<p>25 de març. Sobre algunes pretensions en presència que hi havia en est monastir des de la unió amb Roses¹³ y per no ser clar d'entendre la clàusula de la unió, se acudí al Molt Il·lustríssim [Senyor Bisbe] de Girona que, com a legat apostòlic que era en esta unió, declaràs son ànimo en est particular:</p>
Declaració sobre disputes de precedència	<p>«Nos, Tomás de Lorenzana y Butron, por la gracia de Dios [i] de la Santa Sede Apostólica, obispo de Gerona, caballero de la Real y Distinguida Orden Española de Carlos Tercero del Consejo de su Majestad, [...] decimos y declaramos: que en íntimo ánimo, en la unión de los monasterios de Amer y Rosas, fue establecer cierta especie de jerarquía por la que debe girar la precedencia en las funciones y gobiernos en monasterio en el caso de ausentarse el superior; que [en] esta inteligencia los monjes oficiales debían preceder a los meros claustrales, aun cuando los oficiales fuesen más modernos de hábito. [...]»</p>
Tedèum en acció de gràcies per lo part de la princesa	<p>Dia 20 d'abril de 1788. [...] El Rey Nostre Senyor, participant lo felicitat de sa amada nora y que per tant singular benefici se tributassen a Déu les degudes gràcies, per lo qual se cantà solemnement lo <i>Tedeum</i>.</p>
Enterro d'un contrabandista	<p>¹⁵Dia 13 de maig fou enterrat ab enterro petit Narcís Oliveras, contrabandista que morí amb un choque amb los parrots. Y, encara que morí a la presó però lo portaren difunt al Hospital [y] que per la concòrdia havia de ser lo enterro de valde amb la circumstància de ser enterrat sens caixa, però demanà lo Sr. Batlle fos permès fer-li caixa y que se li pagaria lo enterro. Y digué lo Sr. Prior que estava molt bé.</p>

13 La unió del monestir de Santa Maria de Roses amb el de Santa Maria d'Amer data de 1592. Vegeu la nota 10, *supra*.

Professió de Fontcuberta	Dom Ramon Fontcuberta participant com lo die 29 de est havia tingut lo consol de professar Nostra Santa Regla per lo Monestir de Amer.
Viàtic al Sr. Abat	Die 20 de desembre fou sacramentat lo M. I. S. Abat. En tot fou el mateix modo.
Extremaunció del Sr. Abat	Die 25 del mateix mes y any. Li fou administrat al Sr. Abat lo sagrament de la Extremaunció.
Mort de l'abat	Dia 22. Dóna sa ànima al Criador lo M. I. Sr. Dom Josep Cruïlles, abat de est monastir.
Espolies	Per haver mort lo Sr. Abat en poc temps a l'abadia y, per con-següent, molt poc alajat, y no havent-se-li trobat diner, no se féu la funció de l'enterro ab la magnificència corresponent com se féu al Sr. Abat Queralt, però no faltà lo túmol a la abadia y iglesia cuberts de baietes negres ab la mateixa cera del Sr. Sagristà Menor. No se passejà lo cadàver per los carrers y plaça, com és estil, perquè al eixir del monastir digué lo metge que de ninguna manera se passejàs lo Sr. Abat perquè, no havent permès ell o demanat no se embalsamàs, com en efecte no se embalsamà, era molt perillós lo reventar-se amb lo movi-ment, pues ja llansava molt olor. Y per no perjudicar lo dret de passejar-lo, se prengué auto en poder del dom Josep Felip, notari del monestir, y no voltà sinó lo pati. Después del ofici solemne del primer dia, fou enterrat lo cadàver a la sepultura de la Casa Boix per interinitat, pues se ha de fer sepultura per ell. Tos los dies se cantaren nocturnos y oficis y anaren tots a dinar a l'abadia.

1789

Elecció de Vic. Sede vacant	<p>Dia 3 de janer. Lo Santíssim Camerer d'Amer convoca capítol, en què assisteixen los de l'acta anterior.</p> <p>Y proposant per la elecció del de Vic, sede vacant, digué al secretari que passàs esquelas per los vots secrets. Y quedà elegit per sas apreciadas prendas dom Tomas Tord, camerer de Roses.</p>
Secretari per lo inventari	Lo mateix dia, lo M. I. S. Prior, proposats per les espolies los mateixos que per lo viàtic, digué era molt conforme segons nostras constitucions de elegir secretari per a prendre lo inventari. Y quedà elegit dom Domingo Font, sagristà maior de est monastir.

Segrestador	^{/16} Lo mateix dia fou elegit per segrestador interino de la abadia, per part del monestir, dom Joan Alba.
Demanda	Dia 12 de janer. Lo mateix dia se llegí altre carta de per a demanar lo escut d'armas de pedra que tenia lo M. I. S. Abat y los papers relatius a la casa de Cruilles, si algun se trobava.
Carta del rey a son difunt pare	Dit dia se llegí altre carta, que fou del rey Don Carlos IV, que D[éu] guardi, demanant los funerals acostumats.
Funeral del rey D. Carlos III	Dia 30 de janer. Cumplint amb la carta que tingué lo monestir avís de la mort de D. Carlos III, rei d'Espanya, per sas funeràries se cantà solemnement a veus un ofici en tot com los enterros majors.
Traslació del cadàver del Sr. Abat	Dia 21 de febrer fou traslladat lo cadàver del Sr. Abat de Cruilles de la sepultura de la capella de Santa Felicíssima al devant del presbiteri, a la esquerra mirant al altar <i>maior</i> , a ont està col·locat amb lo escut de las suas armas.
Carta del Sr Conde Valdellano	Dia 20 de mars. Llegint-se una carta, se trobà ser del conde de Valdellano dient convenia al servei de Sa Majestat fes patent est monestir lo valor de esta abadia des de lo últim quinqueni y acusàs lo recibo.
Donatiu a l'alivio de la vila	<p>Dia 1 abril. Lo M. I. S. Prior convocà capítol, en què assistiren tos los monjos y beneficiats.</p> <p>Per trobar-se esta vila ab molta misèria per falta de grans, demanavan los flaquers 36 sous per no pujar lo pa est mes; per lo que havia dit lo Sr. Batlle fes present a est Capítol per si volia contribuir amb alguna lismosna. Per lo que fou resolt contribuir en la tercera par[t] de lo que per total demanaven los flequers, que fou donat 6 sous de cada administració.</p> <p><i>Ita est,</i> Alemany, sec.</p>
Censal	Dia 22 d'abril. Se deixà un censal a Pere Lladó de Sant Medir i pensió lote: 13 sous dels diners resultants del espoli del Sr. Camerer de Roses.
Rogatives per lo bon part de la Reina	^{/17} [...] havent-se llegit una carta, se veu era del Rey, D[éu] tingui en Glòria, dient que, trobant-se sa cara esposa pròxima a entrar als 9 mesos de son prenyat, «encarrego que per son felix part se facen les rogatives públicas com se haja acostumat...».

- Llista de llibres** Dia 2 de juny. Quedà plaçat lo *die* del mateix per la entrega dels nous encarregà lo Sr. Prior se satisfessen quant antes los deutes del Sr. Abat y que, no podent-se pagar de sos diners, pues que no n'havia, se vengués la llibreria y demés que en tals casos preveuen nostres sagrades constitucions. Encarregà també continuar fent-se la llista dels llibres del Sr. Abat, ja per poder saber que àls [alguns] són privats per la Inquisició, pues que ab llicència podia lo Sr. Abat tenir, ja també per enviar-se dita llista fos més fácil la venda de estos. Finalment, encarregà que, estant immediats a rebre la visita, estimaria lo avisàssem de lo que devia practicar per son accent, y que tots ajudàssem al Sr. Sequestrador.
- Visita** ¹²⁰ Dia 15 de juny [de] 1789. Arribà a est monestir de Nostra Senyora, Visita, sent visitadors lo I[l·lustríssim] Sr. Abat de Camprodon y dom Ramon Regàs. Arribà a las 6 horas de la tarda [...].
- Compra d'un hort** Dia 21 de juny. En atenció de que lo dom Cochs d'Olot volia establir un hort devant lo portal per fer casas, y sent tan perjudicial al Monestir y molt difícil lo impedir-ho, per tant podia lo monestir quedar-se'l, no volent Cochs com no vol diners sinó lo corresponent cens anual, lo que guanyaria lo Monestir restablint dit hort o fent lo més convenient. Però assegurar est projecte en cas no podent-t'ho posar en obra sens llicència de la Presidència, se resolgué escriure al Sr. President. Y tots digueren: «*Placet*».
- Venda de llibreria i vasos sagrats del Sr. Abat de Cruïlles** Dia 20 de juliol. Lo M. I. llegint-se una carta de veu que era del Sr. Prior, dient que per pagar los deutes del Sr. Abat de Cruïlles se passà a vendre llibreria, vasos sagrats y demés que preveu la Constitució [y] advertint que no se pagués a ningú fins a tenir tot venut, per después, ab equitat i justícia, se pagàs als acreedors.
- Part de la reina i *Tedèum*** Dia 26 de juliol. Lo prior digué que, si apareixia, se llegiria una carta, y dient tots «*Placet*», se llegí y fou del Rey D. Carlos IV, Déu guardi, participant est Capítol lo feliç part de sa amada esposa, demanant acudissen a Sa Magestat per tant singular benefici tributant-li las més rendidas gràcias. Per lo que fou resolt fer-se lo que en semblants ocasions se acostuma a cantar, que és cantar lo *Te Deum*.
- Hort** Después digué lo M. I. I. Prior que, verificada la compra del hort devant lo monestir, resolgués lo Capítol lo destino que gustàs fer-se.

**Carta de dom
Francisco Oriola**

^{/21} Die 3 d'agost. Havent-se llegit una carta, se trobà ser de don Francisco Oriola, individuo que fou de est monastir, y participava al nostre Capítol la gràcia que el Rey havia lograt de la pabordia de Palau en lo monastir de Sant Cugat. Y, corresponent lo Capítol a tanta atenció, digué al secretari escrigués al dit Sr. la enhorabona, com en efecte se féu lo correu vinent.

Ita est,

Alemaný, secr.

Dia 11 agost de 1789. lo M.I.S. Prior convoca Cap[ítol] en què assistir[en] tots los Se[nyo]rs monjos exceptuant lo Sr. Infermer d'Amer y lo infrascrit Secretari y llegint-se una carta, se veu era del Sr. Juan de la Peña, participant a est M[onesti]r la mort de D. Miguel López per los acostumats sufragis.

Ita est Alemaný, Secretari.

1790

^{/22} *Nemini discrepante.*

1798 escriuen en castellà

1800 escriuen en castellà

1801 escriuen en català

1803 escriuen en castellà

1814 castellà

1815 castellà

1817 català

1818 català

1819 català

Apèndix 1

Memorial de roba i mobles i demés que deuen tenir los que volen
professar per lo Real Monestir de Santa Maria de Amer

Un llit de forma major ab pilans y capçalera pintat.
 Dos matalassos amb tres transportins o màrfega per dit llit.
 Quatre cuixins per dit llit.
 Una frasada aijeta cobrellit y cotxa per dit [...].
 Un mig llit de peu de gall amb màrfega matalàs y cuixí per lo criat.
 Un St. Christo y piqueta per lo capsal del llit.
 Dotse llançols y dotze cuixineras de tela.
 Quatre llançols y quatre cuixineras de cànem.
 Quatre estovallas de panyo de tres canas de roba.
 Dos dotzenas de tovallons del mateix y dotze tovallolas.
 Dotze camisas y calsotets de tela.
 Quatre plechs d'afeitar.
 Dotze parells de mitges blanques de fil y quatre d'estam negre.
 Quatre mucadors blanchcs de ca[n]braina y sis de mucar.
 Sis gorras de dormir y quatre benas ab sos cuixinets.
 Dos sotanas, dos escapularis y manteu de escotí, y una capa.
 Dos calces, dos jupas d'ivern y de estiu, dos bonetes.
 Cota o lloba de panyo y altre estamenya de mans.

Una casaca de estiu y altre de ivern ab sotanilla y escapulariet

Dos coberts de plata y dos ganivets.
 Una llumenera y dos candeleros de llautó, dos taulas.
 Dotze cadiras y un bagul.
 Un escriptori o calaixera de noguer.

Pensió anual assegurada ab fincas fins a tenir ofici de igual
 valor.....50 sous.
 Per mobles de cuina dipositadas.....25 sous tt Arxiu.

Per lo enterro dipositadas } 18 sous, aniran a la caixa comuna

Per la sagristia entregadas } 18 sous, aniran a la caixa comuna

Bibliografia

- BARRAQUER Y ROVIRALTA, Cayetano. *Las casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*. Barcelona: Impr. de F. J. Altés y Alabart, 1906. 2 vol.
- BARRAQUER Y ROVIRALTA, Cayetano. *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX*. Barcelona: Impr. de F. J. Altés y Alabart, 1915-1918. 4 vol.
- BOHIGUES, Pere. *La Ilustración y la decoración del libro manuscrito en Cataluña: contribución al estudio de la historia de la miniatura catalana*. Barcelona: Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 1967. 2 vol.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep M. «El monestir d'Amer: persones i institucions» dins *Quaderns de la Selva*, 17 (2005), p. 53-80.
- PLADEVALL, Antoni. *Guies Catalunya Romànica. El Baix Empordà, La Selva*. Barcelona: Pòrtic, 2000.
- PUIGDEMONT I OLIVERAS, Josep. «L'acta de consagració de l'església del monestir de Santa Maria d'Amer» dins *Quaderns de la Selva*, 14 (2002), p. 111-120.